

hiervoor de term Advaita shuffle gebruikt. Het is niet mijn bedoeling om leraren of stromingen zwart te maken, maar ik hoop met dit artikel bij te dragen aan een open discussie over dit fenomeen zodat we in de toekomst volwassener en kritischer leren zijn in hoe we met leraren, groepen en spirituele stromingen omgaan.

Misschien zijn er lezers van het MIC Magazine die gehoord hebben van, of vorig jaar aanwezig waren bij de retraite van David Hoffmeister, *Into the Kingdom*. Er was nogal wat gedoe. Er was gedoe tussen de Amerikaanse en de Nederlandse organisatoren (er werd zelfs gesproken over een Amerikaanse en een Nederlandse Heilige Geest), en over de besteding en het doel van het *Grace Fonds*, waarvan twee studenten van David gebruik hadden gemaakt om vliegtickets naar Nederland te kopen. Wat is hier aan de hand?

1. De twee waarheden

Volgens bovengenoemde John Welwood is het heel belangrijk om een duidelijk onderscheid te maken tussen de absolute waarheid en de relatieve waarheid. Absoluut is, dat wat eeuwig geldig en onvergankelijk is. We herkennen hoe de goddelijke schoonheid of volmaaktheid werkzaam is in het geheel van de werkelijkheid. Het absolute omvat het hele panorama van leven en dood, waarin zonnen, melkwegstelsels en planeten voortdurend tot manifestatie komen en weer afsterven. Vanuit de relatieve waarheid ben je waarschijnlijk niet onder de indruk van de waarheid van de absolute volmaaktheid als net gisteren je man overleden is! Integendeel, je voelt waarschijnlijk op dat

De spirituele bypass

Hoe we persoonlijke zaken kunnen verdoezelen!

Fokke Slootstra gaat uitgebreid in op wat hij de spirituele bypass noemt, een fenomeen dat in veel spirituele stromingen voorkomt en wat naar zijn idee een belangrijk item is om je bewust van te zijn.

Fokke Slootstra

De term spirituele bypass komt van de Amerikaanse auteur John Welwood⁽¹⁾. Hij bedoelt hiermee dat het regelmatig voorkomt, dat spirituele beoefening of uitspraken gebruikt worden om bepaalde emotionele en persoonlijke, onafgemaakte zaken te omzeilen of te verdoezelen. Dit kan zowel plaatsvinden bij leraren als bij studenten van *Een cursus in wonderen*, en natuurlijk ook bij andere spirituele stromingen. In de Advaita Vedanta bijvoorbeeld wordt

moment alleen, of vooral, de menselijke pijn. We kunnen de twee waarheden op twee manieren door elkaar halen. Als je bijvoorbeeld overlijden of verdriet gebruikt om de hogere wet van het universum te ontkennen of te honen, dan ben je in de ban van een relativistische dwaling. Doe je het omgekeerde (en dat noemt Welwood dus de spirituele bypass) dan put je uit de absolute waarheid om de relatieve waarheid te loochenen of te ontkennen. Dan ben je dus in de ban van een absolutistische dwaling. Je zou dan dus kunnen denken, in het voorbeeld van het overlijden: alles is bewustzijn, of niets heeft betekenis, of in het grote spel van de kosmos hoef je niet te rouwen om iemand die je lief is.

2. Woede en mededogen

In zijn boek geeft Welwood een mooi voorbeeld van hoe het kan werken. Een van zijn cliënten was wanhopig over haar huwelijk en raadpleegde een spirituele leraar. Die adviseerde haar niet zo boos op haar man te zijn, maar zich te gedragen als een mededogende vriendin. Dit was beslist een goed advies. Mededogen is een hogere waarheid dan boosheid, het is een aspect van de absolute natuur van de

geest. Boosheid zorgt juist vaak voor afgescheidenheid. De leraar hield echter geen rekening met haar relatieve situatie, namelijk dat de vrouw iemand was die haar hele leven haar woede had opgekropt. Haar vader sloeg haar als ze als kind maar enig blijk gaf van boosheid over de manier waarop hij haar behandelde. Toen de leraar haar dus dit advies gaf, was ze helemaal opgelucht, want dit kwam precies overeen met haar verdedigingsmechanisme. Vanuit haar verleden was woede angstaanjagend en bedreigend en ze gebruikte dus het onderricht van de leraar over mededogen als spirituele bypass. Ze weigerde haar woede of de boodschap van wat deze inhield onder ogen te zien en voelde zich in haar huwelijk steeds machtelozer en gefrustreerder.

3. We leven op twee niveaus!

Psychologische realiteiten vertegenwoordigen onze relatieve waarheid en hebben betrekking op bepaalde individuen en bepaalde omstandigheden. Hoewel we misschien weten of ervaren hebben dat een individuele dood of woede naar je partner uiteindelijk in absolute bovenmenselijke zin onbelangrijk is en zelfs misschien niet eens bestaat, kunnen we nog steeds diep verdriet voelen over de dood van een dierbare, of diepe woede voelen over de relatie met onze partner op het relatieve, menselijke niveau. In de Bijbel lezen we dat Jezus het advies gaf 'heb uw vijanden lief' en 'keer hem uw andere wang toe'. Dit verhinderde hem totaal niet om woedend te worden op de geldwisselaars in de tempel of de hypocriete farizeeërs. Zo is er ook recent een boek verschenen van Edith Eva Eger⁽²⁾ die Auschwitz heeft overleefd. In haar laatste hoofdstuk stelt ze dat je pas helemaal kunt vergeven als je je eigen woede tot in je tenen hebt gevoeld. Onze ervaringen van alledag kunnen soms in strijd lijken met de absolute waarheid. Voor veel mensen is de kloof tussen beide niveaus verwarrend en ontwrichtend. We denken vaak dat de werkelijkheid maar van één enkele aard mag zijn. Als we ons realiseren dat we altijd op twee niveaus leven en dat we beide kunnen omarmen is er veel gewonnen.

4. Wees je bewust van je schaduw

Toen ik de verhalen hoorde over de eerder genoemde retraite van David Hoffmeister kon ik het niet nalaten daarover iets te delen met mijn vrouw, vooral ook omdat we dergelijke situaties meermalen meegemaakt hebben⁽³⁾. Die nacht had mijn vrouw een veelbetekenende droom. Ze droomde over verschillende spirituele leraren die wij meegemaakt hadden en elke leraar kon zijn of haar hoofd niet goed draaien. Sommigen konden het een heel klein beetje, anderen helemaal niet. Ze wilden niet naar achteren kijken, niet naar hun schaduw kijken. Eentje zei zelfs dat hij er niets aan kon doen: het lag aan de zon dat er schaduw was! Zo heeft dus elke leraar en spirituele groep of stroming zijn schaduwkant. Als dit onderkent wordt, is er niet veel aan de hand. Als het ontkend wordt, of er wordt een spirituele bypass gebruikt, dan is er dus wel wat aan de hand. Tekenend vond ik dan ook in een YouTube-filmpje⁽⁴⁾ (en dan het deel van minuut 1.15 tot 1.38) het antwoord van David Hoffmeister op het gekibbel tussen de Nederlandse en Amerikaanse organisatie en de besteding van het

Grace Fonds. Hij gaf namelijk helemaal geen antwoord op de vragen, maar omzeilde prachtig de rechtstreekse confrontatie door alles bij de vragensteller te leggen, die moest maar meer vergevingswerk doen, want er waren vast nog wel meer onbewuste overtuigingen bij de vragensteller! Als David er gewoon op ingegaan was, dat zijn organisatie misschien op dit punt nog niet zo volwassen met zaken om kon gaan en dat hij dat aan zou kaarten, dan was er erkenning geweest van wat er op relatief niveau speelde. Dan had dit ook niet de hele retraite voortgesleept en was wellicht voorkomen dat de Nederlandse organisatie zich terugtrok.

Tot slot wil ik de lezer uitnodigen bij zichzelf eens te rade te gaan of er momenten in je leven zijn geweest waar bovenstaande thematiek van een spirituele bypass speelde. Succes met het onderzoek!

⁽¹⁾ *De psychologie van de ontwaking* – John Welwood

⁽²⁾ *Het geschenk* – Edith Eva Eger

⁽³⁾ *Er moet een betere manier zijn* – Fokke Slootstra

⁽⁴⁾ <https://www.youtube.com/watch?v=g2kFWkZK2Ec>

Alle angst is voorbij,
nu zijn Bron is verdwenen...
Liefde blijft de enige
toestand in het nu,
waarvan de Bron voor eeuwig
en altijd hier is.
...ik zie een wereld
die...is vergeven.

(WdI.293.1:1-3,1:5)

Anky Jacques